משנה · מחברי זמננו · שערי תורת בבל · סדר זרעים

שערי תורת בבל על משנה כלאים

רבי זאב וולף רבינוביץ'

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

שערי תורת בבל על משנה כלאים

רבי זאב וולף רבינוביץ'

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/שערי-תורת-בבל-על-משנה-כלאים/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה ו 4
משנה ז 4
פרק ג 4
משנה א 4
פרק ו 5
משנה א 5
משנה ו 5
פרק ז 5
משנה ג 5
משנה ט 5
פרק ח 5
משנה א 5
פרק ט 6
משנה ד 6

פרק א

משנה ו

(פ"א סוף מ"ו ר"ש) **ומגיה שם ר' מנחם ב"ר יצחק**.—בתוספות ב"ק שם (נה א) הנוסח: ר' יהודה בר' יצחק.

משנה ז

(פ"א מ"ז ר"ש) **מאי קא מיבעיא ליה מתני' היא דאין מביאין ירק בירק**.—נ"ל דירק היינו מיני ירק שהם נאכלים לאדם, אבל דשאים הם מיני עשבים שהם מאכל בהמה ואינם ראויים לאדם, ולכך מיבעיא ליה דאפשר שמותר להרכיבן מין בשאינו מינו כמו שמותר להרכיב אילן סרק על אילן סרק כמו דאיתא בירושלמי (פ"א כז סע"א) ומובא למטה בר"ש.

פרק ג

משנה א

(פ"ג מ"א) **לא יטע ראש לפת בתוך הגבול**[1] **וכו'**.—פי' אין ראש הלפת זרע לפת ומשום שיש לו עלים גדולים הרבה משל לפת. אבל ענין "ראש הלפת" היינו ראש הלפת העבה שגדל בתוך הארץ וכדעת התוספות בחולין צט ב (ד"ה בראשי לפתות), ושם הביאו ראיה לזה מסנהדרין יט סע"ב: שנעשה בשרו כראשי לפתות (ועי' עוד ביצה כה ב). וביאור זה כאן, שזרע הלפת מותר לזרוע אף בתוך הגבול, אבל ראש הלפת אסור מפני שהוא עב וממלא את הגבול, ומתוך זה מתפזר ומתפשט העפר והגבול נפחת מטפח, והוא כממעט בידיו את הגבול בשעת נטיעתו מה שאין כן אם זורע זרע הלפת אף שאח"כ הוא נעשה לראש לפת ומפחית את הטפח אין בכך כלום. ולשון "יטע" מוכיח כפירוש זה וכענין ששנינו במעשרות (פ"ה מ"ב): העוקר לפת וצנונות מתוך שלו ונוטע לתוך שלו לזרע[2]. ונראה דראש לפת לאו דוקא דה"ה ראשי שומין ובצלין אסור אלא שהתנא תפס דבר הרגיל, שהיה דרכן לנטוע ראשי לפתות בתוך הגבולים[3] ודברו חכמים בהווה.

[1] [בירושלמי: הגובל, וכן מעתיק בעל מלאכת שלמה, ומעיר: פי' בערוך מקום דריסת האדם סביב הערוגה לשון גבול הוא ע"כ.]

[2] ופלא על הרמב"ם בפ"ד הי"ב מכלאים (ועי' מ"ש בפ"ט מ"ז דתרומות, להלן עמ' 20), ואחריו בשו"ע יו"ד סי' רצ"ו סעיף ל"ז, שהחליפו מנטע לזרע, וכתבו: ולא יזרע ראש הלפת וכו'.

[3] ופלא על פי' הקצר משנות אליהו שכתב לא יטע ראש הלפת משום שעליו גדולים ונראין מעורבבין.

פרק ו

משנה א

(פ"ו מ"א ר"ש) **בירושלמי היו שם ב' אמות מ"ד מעיקר גפנים וכו'**.—עי' ראב"ד פ"ח ה"ג מכלאים נוסח אחר בירושלמי להיפך משלפנינו: מ"ד מעיקר הגדר מושחין אינו אסור אלא שתי אמות מ"ד מעיקר הגפנים מושחין אסור עד שתי אמות אחרות. ונוסח יפה הוא ועיקר, וכ"ה בפי' ר"י בן מלכי צדק והג' הגר"א.

משנה ו

(פ"ו מ"ו ר"ש) **לר' יוחנן בן נורי דלא חשיב עריס כרם נותנין ששה טפחים וכו'**.—איני יודע הכרח לזה, דהא משמע דלריב"נ שסבר שדין עריס כגפנים יחידים הכא אפי' לא חרב מאמצעו אין מרחיקין בין הגפנים אלא ששה טפחים מגפן זו וששה טפחים מגפן זו.

פרק ז

משנה ג

(פ"ז מ"ג ר"ש) **א"ר אחא בשם ר"ל עד ששה טפחים וכו'**.—לפנינו בירוש' שם (ל ע"ג) הנוסח "עד שש אמות", וכן עיקר. ועניין זה נאמר על גפן המודלית על מקצת הקורה ובו קורות הרבה ולא על מותר אפיפורות (ע"ש).

משנה ט

(פ"ז מ"ד־מ"ה ר"ש) **מרבי בירושלמי מקרא וכו' כרם אחר מניין ת"ל כלאים**.—עי' פי' רא"פ על הירושלמי שם דביאר "כרם אחר" כרם של גוי, וכן עיקר (עי' ספרי תצא פיס' ר"ל).

פרק ח

משנה א

(פ"ח מ"א ר"ש) **והא דבעי ר' יאשיה ב' מינין עם חרצן משום דמשמע קרא וכו'**.—נראה דעיקר דרשתו של ר' יאשיה משום דמלת "כלאים" מיותרת דהוה ליה לכתוב "לא תזרע כרמך", כלאים למה לי? לרבות ב' מיני זרעונין עם כרם; אבל בכלאי זרעים וכלאי בהמה לא מצי למכתב "שדך לא תזרע" "בהמתך לא תרביע" ותו לא.

פרק ט

משנה ד

(פ"ט מ"ד ר"ש) **פי' אין מדקדקין במת להחמיר לענין דברי תורה וכו'**.—אבל בפי' רא"פ על הירושלמי שם פירש לענין טומאת כהנים, וכן עיקר כדמוכח בירושלמי ברכות פ"ג ה"א (ע"ש).